

ZARZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 22 maja 1936 r.

o zatwierdzeniu orzeczenia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze m. Łodzi z dnia 8 maja 1936 r.

Na podstawie art. 3 ust. (2) pkt. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 604) oraz § 44 i 45 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 stycznia 1934 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 104) postanawiam co następuje:

§ 1.

Zatwierdzam orzeczenie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, powołanej na podstawie uchwa-

ły Rady Ministrów z dnia 20 kwietnia 1936 r., wydane w dniu 8 maja 1936 r. w sprawie załatwienia zatargu na robotach budowlanych na obszarze m. Łodzi, podane w załączniku do zarządzenia niniejszego.

§ 2.

Jako datę wejścia w życie orzeczenia oznaczam dzień 1 maja 1936 r.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *M. Kościłkowski.*

Załącznik do zarządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 22 maja 1936 r. (poz. 233).

ORZECZENIE.

Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza, powołana na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 20 kwietnia 1936 r., w myśl postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 604) w celu załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze m. Łodzi —

na posiedzeniu w dniu 8 maja 1936 r. w sali konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, w składzie ustalonym zgodnie z §§ 8, 12, 13 i 37 rozporządzenia z dnia 24 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 104):

Przewodniczący: p. Wacław Prenier, Naczelnik Wydziału Rozjemstwa i Polityki Pracy Ministerstwa Opieki Społecznej;

Członkowie: p. Zygmunt Kasiński, Przewodniczący Sądu Pracy w Łodzi, p. inż. Jerzy Bajkiewicz, Naczelnik Wydziału Komunikacyjno-Budowlanego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi,

wobec uchylecia się pięciu ławników z grupy pracodawców w czasie narady Komisji i automatycznego ustąpienia pięciu ławników z grupy robotników

w obecności następujących uczestników zatargu:

ze strony pracodawców:

- 1) Cech Murarzy w Łodzi w osobie p. Józefa Tomczaka,
- 2) Zrzeszenie Polskich Majstrów Murarskich w Warszawie, Oddział w Łodzi, w osobach pp. Andrzeja Panka i Konstantego Karpińskiego,

ze strony pracowników:

- 1) Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowlanego, w Polsce Z. Z. Z., Oddział w Łodzi: w osobach: pp. Maksymiljana Gomolińskiego, Jana Sliwińskiego, Władysława Kwaśniewskiego, Ludwika Nowakowskiego i Adama Czerwńskiego,
 - 2) Polski Związek Zawodowy Pracowników Budowlanych „Praca” w Łodzi w osobach: pp. Józefa Figurskiego, Józefa Graczyka i Leonarda Korzanowskiego,
 - 3) Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział w Łodzi w osobach: pp. Stanisława Karpińskiego i Tomasza Kolańskiego
- i wobec uchylecia się od udziału w rozprawie następujących organizacji:

ze strony pracodawców:

- 1) Cechu Ciesli m. Łodzi,
- 2) Przedstawicielstwa Niezrzeszonych Przedsiębiorców Budowlanych w Łodzi,

ze strony pracowników:

Zjednoczenia Pracowników Rzemieślniczych R. P. Sekcji Ciesli,
po wysłuchaniu istoty zatargu, przeprowadzeniu postępowania dowodowego i wysłuchaniu głosów stron

orzeka:

Stawki plac.

§ 1.

Ustala się za godzinę następujące minimalne stawki plac robotników budowlanych:

Sztukator wykwalifikowany i wyprawa zewnątrzna	zł 1.35
Murarz wykwalifikowany	1.12
Cieśla wykwalifikowany	1.12
Koźlarz noszący najmniej 30 cegieł	0.95
Gracownik	0.65
Pomoc budowlana	0.60
Zbrojarz samodzielny wykonujący w/g otrzymanych rysunków	1.15
Zbrojarz wiążący	0.80
Betoniarz samodzielny	0.80

§ 2.

Wykwalifikowanym murarzem i cieślą jest pracownik posiadający dyplom czeladniczy lub też nieposiadający dyplomu, lecz samodzielnie wykonujący czynności.

Teren.

§ 3.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje przy wykonywaniu wszelkich robót budowlanych na obszarze okręgu administracyjnego m. Łodzi oraz na terenie gmin bezpośrednio graniczących z miastem, a także na terenie m. Ruda Pabjanicka.

Wypłata zarobków.

§ 4.

Wypłata zarobków winna być dokonywana co tydzień bezpośrednio po zakończeniu pracy w sobotę i powinna następować w miejscu wykonywania pracy.

O ile rozliczenie zarobków dokonywane jest raz na dwa tygodnie, to w tygodniu, w którym rozliczenia nie ma, winna być dana zaliczka, nie mniej jednak niż 75% należności za pracę za ten okres.

Przepisy porządkowe.

§ 5.

Na każdej budowlę pracodawca obowiązany jest dostarczyć pomieszczenia dla przechowywania ubrań i narzędzi pracowniczych.

Postanowienia ogólne.

§ 6.

Orzeczenie niniejsze nie narusza w niczym stawek plac przewidzianych dla robotników budowlanych, zatrudnionych w przedsiębiorstwach innych gałęzi przemysłu, np. w przemyśle włókienniczym i posiadających na podstawie umów zbiorowych, zawartych dla tych gałęzi przemysłu, unormowane warunki pracy i płacy.

§ 7.

Warunki umowy indywidualnej o pracę, mniej korzystne dla robotnika niż przewiduje orzeczenie, są nieważne i ulegają zastąpieniu z mocy prawa przez odpowiednie postanowienie orzeczenia niniejszego, natomiast warunki korzystniejsze pozostają w mocy.

§ 8.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 maja 1936 r. do dnia 31 marca 1937 r.

Przewodniczący:

(—) *Wacław Prenier*

Naczelnik Wydziału Ministerstwa Opieki Społecznej

Członek

(—) *Zygmunt Kasiński*

Przewodniczący Sądu Pracy w Łodzi

Członek

(—) *Jerzy Bajkiewicz*

Naczelnik Wydziału Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi.

UZASADNIENIE.

Stawki płac robotników budowlanych w Łodzi nie mogą ulec zmianie zarówno z uwagi na ich porównawczą wysokość w stosunku do największego ośrodka ruchu budowlanego jakim jest Warszawa, jak i wobec obiektywnych możliwości przemysłu budowlanego, który operując ściśle ograniczoną kwotą kredytów publicznych bądź funduszy prywatnych musi dążyć do wykonania przewidzianych robót i zatrudnienia możliwie dużej liczby robotników.

Stawki płac winny być ściśle sprecyzowane gdyż oznaczanie podwójnej stawki dla poszczególnych kategorii pracowników stwarza fikcję górnej granicy zarobkowej, która przestaje być płacą rzeczywistą. Z tych względów Komisja uznała za słuszną stawkę płac dla murarza i cieśli sprecyzować dokładnie i ustalić ją na poziomie co najmniej wyższym niż dotychczasowa dolna granica.

Zdolny rzemieślnik bez względu na posiadanie dyplomu rzemieślniczego dotychczas był wynagradzany powyżej stawek umowy zbiorowej, która z natury rzeczy oznacza tylko minimalne zarobki. Określenie dla dyplomowanych rzemieślników, których ilość jest bardzo mała, zarobków wyższych, niż dla robotników nieposiadających dyplomu, w niczem nie zmieniłoby dotychczasowych stosunków, które wskazują, że uzdolnienie decyduje o poziomie płac, natomiast nie słuszenie pozbawiłoby robotników nieposiadających jeszcze świadectw rzemieślniczych, odpowiednich zarobków.

Komisja dokonała korektury stawki płac przewidzianej dla zbrojarza, ponieważ uznała, że ta kategoria robotników, w porównaniu do innych stawek, stosowanych w przemyśle budowlanym w Łodzi nie znajduje się na odpowiednim poziomie.

Również przywróconą została stawka płac dla gracownika, który poprzednio przewidywany był w umowach zbiorowych i dopiero przy zawieraniu umowy w roku ubiegłym został pominięty. Gracownik jest pracownikiem, który musi posiadać pewną praktykę i uzdolnienie i dlatego zawsze stawka dla niego była wyższa niż robotnika niewykwalifikowanego. Uznanie tej kategorii pracowników w umowie zbiorowej i oznaczenie dla niej stawki płac nieco wyższej niż dla robotnika niewykwalifikowanego znajduje przeto swe uzasadnienie zarówno w dotychczasowej praktyce, jak i obserwowanych obecnie stosunkach.

Sprawa terenu została określona w myśl zgodnego stanowiska obu stron.

Odnosnie sprawy delegatów na budowie Komisja stwierdza, że prześladowanie lub usuwanie delegata z tytułu spełnianych przez niego funkcji jest niedopuszczalne.

Delegowanie robotników do prac poza okręg siedziby przedsiębiorstwa jest i powinno być jak najrzadsze, ponieważ to przeczyłoby zasadzie zatrudniania robotników miejscowych. Delegowanie robotników powinno mieć miejsce wyłącznie w stosunku do specjalistów, których na danym terenie znaleźć nie można, i dlatego, jako zjawisko bynajmniej nie powszechne, będzie normowane na podstawie umów indywidualnych.

Komisja podkreśla niewłaściwość sprowadzania robotników budowlanych z okręgów wiejskich lub też z innych okręgów miejskich do prac budowlanych. Dopóki nie zostanie wyznaczony kontyngent robotników budowlanych danego terenu, sprowadzanie robotników z zewnątrz jest niedopuszczalne.

Ponieważ w umowie dla przemysłu włókienniczego przewidziane są stawki płac dla robotników budowlanych, podobnie jak umowa ta przewiduje stawki dla innych specjalistów, Komisja uznała za słuszną wyłączyć tych robotników, którzy stanowią organizacyjnie część personelu danej gałęzi przemysłu i przeważnie zatrudnienie ich posiada charakter nie sezonowy, lecz stały.

W sprawie zapłaty za przerwy w pracy, w sprawie książeczek obrotunkowych, list płac i warunków bezpieczeństwa i higieny pracy komisja stwierdza, że zagadnienia te są dostatecznie unormowane w obowiązujących przepisach ustawowych, a nadzór nad wykonywaniem tych przepisów należy do właściwości Inspekcji Pracy.

Przewodniczący:

(—) *Wacław Prenter*

Naczelnik Wydziału
Ministerstwa Opieki Społecznej

Członek

(—) *Zygmunt Kasiński*

Przewodniczący Sądu Pracy
w Łodzi

Członek

(—) *Jerzy Bajkiewicz*

Naczelnik Wydziału
Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi.